Timişoara, 1895. Anul II. Nr. 194. Vineri în 1 (13) Septembre.

DREPTATEA

Apare în fie-care ḑi de lucru la amiaḑi.

Preţul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 frci.) — **Numeri singuratici 5 cr.** — **Tacsa de inserţiuni:** 1 cm.□ 1 cr., plus 30 cr. timbru.

Redactor responsabil: **Adrian P. Deseanu.**

Redacţiunea şi Administraţiunea: Timişoara, cetate trada Zápolya (Temesvár, Festung, Zápolyagasse,) Nr. 41 **Telefon** (linia de stat Viena, Budapesta. Arad) Nr. 4.

Associaţiunea.

II.

Timişoara, 13 Septembre n.

În anul trecut am asistat pentru prima-dată la adunarea generală a »Associaţiunei«. Se ţinuse în Sassebeş şi m'am dus cu dor şi curiositate sĕ vĕd cum va fí. Asistând la şedinţă eram deprimat. Ilusiunile ce mi-le făcusem despre »Associaţiune« şi adunările ei, mi-le-am perdut. Publicul asistent erá foarte puţin. Sala, în care se ţineau şedinţele, erá destul de mică şi totuşi erá goală. Auḑiam, că oameni inteligenţi din procsima apropiere, ca *Orĕştia*, *Deva*, n'au venit. Au trimis însĕ telegrame de salutare! N'au putut vení ei înşişi cu ele?

N'a venit însĕ nici *tinerimea*. Tinerimea universitară, care pe la toate convenirile, conferenţele, erá numĕroasă, făcĕnd suita de onoare şi garda ordinei, ea lipsiá de tot. Doar' doi inşi s'au rătĕcit, cine ştie cum, pe acolo.

Dar' presa? La o masă lungă, în sala cea spaţioasă trei inşi representau presa, adecă trei foi: »*Gazeta*«, »*Dreptatea*« şi »*Unirea*«. Dar' »*Tribuna*« unde erá? I-se va fi părut prea lung drumul de la Sibiiu până la Sebeşul săsesc?

Eu nu cred. Dar' ce sĕ fie causa absentării? — mĕ întrebam eu, şi ori-cât m'am gândit şi resgândit, nu mi-am putut rĕspunde.

Cât de *altcum* a fost adunarea generală de la Blaşiu. Şedinţele cercetate, sala îndesuită, masa presei ocupată de câte 6—7 ḑiarişti, cari representau *toate* ḑiarele româneşti, apoi tinerimea? Ţi-se păreá, căací se ţine congresul studenţilor.

Ce a făcut atâta schimbare într'un singur an? Eu nu ştiu, dar' constat.

Blaşiul nu-i mai aproape de Sibiiu, de cât cum e Sebeşul săsesc, şi veḑi »*Tribuna*« a ţinut sĕ fie şi ea representată, şi încă nu prin *un* membru al redacţiei, ci prin doi-trei.

La Sebeş îmi spuneá cineva lucruri, cari mĕ înfiorau. Eu întrebam, că oare ce-i de »*Tribuna*« n'a trimis nici un representant? Omul meu zimbind îmi ḑiceá: »Ce naivă întrebare? Dta nu ştii, că sunt oameni (români), cari *cred*, că »Associaţiunea« ar trebuí *sprenguită* . . . De ce se nu *creadă* şi »Tribuna«, că »Associaţiunea« ar trebuí *ignorată*?

Acestea-s *credinţe* criminale, îmi ḑiceam eu atunci. Acuma le botez mai cu blândeţă şi le ḑic: *vederi strîmte*.

Har domnului, că şi acestea au dispărut. Aceiaşi oameni, cari cu doi ani înainte credeau poate, că »Associaţiunea« trebue »sprenguită«, aceiaşi cari cu un an înainte ţineau, că »Associaţiunea« trebue ignorată sau cel mult persiflată, aceiaşi au eşit din vederile strîmte, s'au înscris de membri şi de-odată cu tacsa anuală au depus şi unele propuneri foarte folositoare.

La cetirea numelor subscrise s'a audit o voce: »încă nu-s verificaţi de membri, nu pot face propuneri«.

Vocea aceasta accentuá o părere, care *formal* erá corectă, în *fond* însĕ arĕtá o vedere foarte *strîmtă*, de aceea nici n'a fost luată în seamă. Curentul vederilor largi a ajuns sĕ domineze.

Cât de prevenitori au fost toţi factorii competenţi cu păşirea aceasta a tinerimei. Preşedintele de abia a audit ceva, că tinerimea *vrea* sĕ între şi sĕ lucre, şi i-a şí salutat în cuvĕntul de deschidere. Alt om, într'alte impregiurări, puteá sĕ facă o imputare tinerimei aceleia târḑíe, care până ací s'a învîrtit pe lângă »Associaţiune« tot numai cu zimbet ironic pe buze. Curentul vederilor largi însĕ e mare, şi preşedintele »Associaţiunei« ţine la acest curent.

Au fost şi între bĕtrâni oameni de alte vederi. Unii protestau contra numelui »tiner«, »tinerime«, şi provocându-se la cărunteţele ce i-au ajuns în luptă, la munca lor de ḑeci de ani, cereau raport şi de la »tinerime«, sĕ spună ce a făcut »ea«. Acesti »unii« au rĕmas însĕ în disparentă minoritate. Purtarea lor a provocat tocmai aşa resens, ca şi a *unor* tineri, cari dedeau năvală asupra bĕtrânilor, şi voiau sĕ sară de afară pe masă.

Curentul general erá generos, condus de principii mai înalte, el iertá tinerilor, şi imputá bĕtrânilor, căci bĕtrânii mai multe au suportat şi mai multe pot suportá, — numai că sĕ dispară odată micile miserii.

Lux şi datorinţă.

În timpul acesta când lupta pentru esistinţă devine din ce în ce mai grea şi când vedem că aceasta luptă numai atunci va avè un resultat îndestulitoriu, dacă va fí purtată cu tact şi raţiune, e incontestabil că trebue sĕ punem un pond nesfîrşit de mare pe instituţiunile noastre culturale, ca astfeliu sĕ ne putem creşte bărbaţi de caracter solid şi luptători dibaci, cari totdeauna sĕ voiască şi sĕ poată aperá interesele noastre. Acum ce vom ḑice, dacă noi nici de aceste instituţiuni nu ne interesăm destul, sau cel puţin nu sacrificăm destul. E adevĕrat, că la un sacrificiu se recere un suflet mare; dar' aceasta specie de suflete la noi nu se prea arată.

Aşa de esemplu, străinii cu mult mai mult sacrifică pentru cestiuni de lux de cât noi pentru cestiuni de vieaţă. Ca sĕ fim înţeleşi, ne vom clarifica.

După moartea lui Kossuth s'au deschis colecte pentru ridicarea unui monument în onoarea acestuia. Ridicarea acestui monument pentru poporul maghiar e ceva ce nu stă de loc în legătură cu interesele lor vitale, e mai mult o cestiune de lux sau cel mult o cestiune de onoare.

La noi în timpul din urmă desvoltându-se foarte în popor dorul de studiu şi de cultură, alergă din an în an tot mai mulţi tineri sĕ se adape din isvoarele ştiinţelor; astfeliu în scurt institutele noastre au devenit prea mici pentru a cuprinde pe toţi cei ce voiau a întrá în ele. Ba la începutul anilor trecuţi mulţi părinţi se întorceau cu pruncii a casă, din simpla causă că nu mai puteau fi luaţi, fiind că erau prea mulţi, ear' legea nu permite mai mulţi de 60 şcolari într'o clasă. S'a simţit deci necesitatea de a formă clase paralele. Astfeliu gimnasiul din Blaşiu, cel mai cercetat gimnasiu românesc, trebuiá sĕ respingă în tot anul câte 30—40 de tineri, cari doriau a fi înscrişi. S'a luat deci în-

Foişoara „Dreptăţii“

Cartea durerii.

de

Emil Bougaud.

— Tradusă după originalul frances. —

(Continuare.)

XII.

De la cele enarate mai înainte trecuseră cincispreḑece ḑile, ḑile lungi şi dureroase cu ameliorari perfide, ḑile de aşteptare fără speranţă, cu un cuvênt: ḑile sfăşietoare de inimă. În toate ḑilele primiam câte o epistolă, luasem de altă parte toate mĕsurile de a putè plecá la primul signal. Acest signal îmi sosí în Paris Duminecă în 13 Februariu, el erá ascuţit ca un ţipet de moarte. În aceasta Duminecă eu am predicat în biserica s. Magdalene. Aceasta aveá sĕ fie prima predică a Paresemilor. Nu puteam sĕ lipsesc de acolo nici de cum. Dar' îndată ce am finit predica, m'am urcat în trăsura ce mĕ aşteptá la uşa bisericei, m'am dus iute la gară şi la miedul nopţei eu eram lângă mica mea morboasă. Eu nu credusem sĕ o mai vĕd vre-odată. Inima 'mi băteá de bucurie. Pre vîrful degetelor am întrat în mica sa chilie. Mi-am băgat capul printrĕ perdelele patului. Copila nu dormiá. Ea ţineá crucifixul în mână. Faţa sa palidă păreá că se luminează. „Oh! Părinte, cât de mult te-am aşteptat! — Şi eu, copila mea, cât am dorit sĕ te vĕd. Tu eşti încă tot pre cruce? — Da, dar' sunt cu Mântuitoriul meu. — Sĕrmana micuţa mărtiră erá tot acolo unde o vĕḑusem de patru luni, dar' crucea sa deveniá din ce în ce tot mai grea pentru membrele sale debilitate. Lânga ea în acelaş loc pre acelaş scaun eu aflam totdeauna pre mama sa. De şase sĕptĕmâni ea nu se culcase, ea nu ştie timp e, nu eşise din casă, nu mâncase, nu beuse. Mi-aduc a minte că în seara aceea după ce am binecuvêntat copila făcêndu-i semnul s. cruci preste frunte-i, după ce am ḑis câte-va cuvinte de mângâiere mamei sale, întorcêndumĕ în chilia mea 'mi ḑiseiu: „Dḑeul mĕu, Dḑeul mĕu! Ce poţi face tu pentru noi dacă mamele sunt în stare a suferí atâtea pentru copiii lor!

În ḑiua următoare, pentru a susţinè şi mângâiá familia, pentru a întreţinè speranţa în inimile tinerelor fete, pentru a aprinde cu desĕvêrşire flacăra iubirii în inima micuţei morboase, eu mi-am propus a începe o novenă*) în onoarea prea bunei şi mult compătimitoarei inimi a Mântuitoriului nostru, ni-am propus de a merge cu toţii la mormêntul prea fericitei Maria Margareta, la Paray**). Dar' vai, făcênd acest vot, eu am vĕḑut că vîrtuţile iubitei noastre copile sunt mult mai tari de cât lacrĕmile noastre.

În adevĕr aplecându-mĕ la urechia sa, ca mamă-sa sĕ nu audă, ştiind, că copila e capabilă de a înţelege atare limbagiu şi credênd, că a venit timpul de a-i vorbí astfeliu, îi ḑisei: Iubită copilă, roagă pe Dumneḑeu sĕ-ţi redee sănĕtatea şi dacă el nu voieşte — ceea-ce e foarte posibil — atunci roagă'l, ca el sĕ te topiască în iubirea sa. La acestea ea 'mi rĕspunse cu o astfeliu de privire, care ḑice mai mult de cât ori şi cari cuvinte.

În aceeaşi ḑi după amiaḑi fiind toţi adunaţi împregiurul patului ei, tatăl sĕu, mama sa, surorile şi fraţii sĕi, ni-se spuse, că copila acea sĕrmană de care Gaetana atâta se interesează, pre care Gaetana o îmbrăcase cu propriile sale mâni, prin carea ea pătrunsese în sinul acelei sĕrmane familii spre a-o reformá, erá afară şi doriá sĕ vadă pre Gaetana. O lăsară sĕ între. Noi ne-am retras în afundătura unei ferestri spre a le lăsá mai libere. Se vorbeşte că Socrate murind vorbiá cu amicii sĕi despre *nemurire*. Eu am avut ací un spectacul şi mai grandios. Gaetana se ridică puţin pre patul

*) Novenă, rugăciune de nouĕ ḑile, foarte îndatinată în biserica latină. Trad.

**) Paray, un orăşel aproape de Paris, loc de peregrinagiu pentru indulginţă. Idem.

țeleapta decisiune de a formá clase paralele; dar' pentru aceasta vechiul local nu erá destul. Trebuiau sĕ se edifice localități noue; ear' la aceasta se recer parale, și fiind-că fondurile disponibile abia puteau acoperí alte lipse, s'a esmis o colectă pentru scopul acesta. Acum după un timp atât de îndelungat putem sĕ vedem resultatul și totodată putem sĕ ne vedem însuflețirea pentru lupta noastră culturală. S'au colectat bani din toate puterile; prin toate jurnalele noastre s'a accentuat necesitatea unei sume mai considerabile, și acum, după un timp aproape de doi ani de colectare, abia ne-am putut ridicá la mica sumă de douĕ-deci și câteva mii de floreni. Eată ce am făcut noi în interesul unui institut cultural, a cărui esistință stă în strînsă legătură cu esistința noastră națională. Acum făcênd o mică comparare între aceste douĕ cestiuni, a nume aceea a monumentului lui Kossuth, pe care am numit'o și o pot numí cestiune de lux — și cea a gimnasiului din Blașiu, — pe care am numit'o și pe drept am numit'o cestiune vitală pentru esistența noastră națională, vom vedè cât de puțin am făcut noi în respectul acesta.

Jurnalele maghiare au colectat unul pentru monumentul lui Kossuth, cât am colectat noi toți pentru gimnasiul din Blașiu. Așa pentru esemplu „Budapesti Hirlap" singur a colectat pentru monumentul lui Kossuth mai mult de douĕ-deci mii fl.

Și ce deosebire între scopurile acestor douĕ colecte. Cât de puțin are una a face cu esistența poporului maghiar, și cât de strîns legată e a doua cu desvoltarea noastră culturală. Nici nu e lucru de mirat — dar' destul de regretabil — când vedem, că chiar aceia, cari în primul loc sunt *chiămați*, sunt *datori*, și cari pot sĕ sacrifice pentru astfelin de scopuri, — nu sacrifică nimic. Sau nu e destul de regretabil, când un prelat de ai nostri — nu-l numim, poate că 'l știu toți — pentru gimnasiul din Blașiu nu dă nimic, de și mulți tineri din diecesa lui cercetează acest gimnasiu; ear' pentru mensa academică are parale.

Fără de sacrificiu nu se face nimic, ear' dacă nu sacrificăm, nu avem nimic. Dacă poporul maghiar e în stare a colectá pentru un bărbat al sĕu sume enorme; pentru-ce sĕ nu putem și noi aduná pentru un institut din care au eșit deci de bărbați, cari pentru noi au fost mai mult de cât Kossuth pentru maghiari. Unde sĕ căutăm causa acestui indiferentism? Cred, că numai indiferentismul poate fí causa acestui resultat rușinătoriu. Ear' dacă acest morb se adeverește, atunci cu durere putem sĕ profețim timpuri, cari nu vor fí demne de acelea ce au trecut, și noi în loc de progres ne trezim cu regres. Nu putem dice, că starea materială a privaților și a societăților noastre e ceva splendidă, dar' atâta afirmăm cu certitudine, că din cât avem, putem încă mult face, numai sĕ voim. Dar' se vede, că strenepoții voiesc sĕ facă de minciună pe strămoșii cari au dis: voiește și vei puté!

Austro-Ungaria.

În fața nouelor legi bisericești. Sub titlul acesta *„Foaia de Duminecă"* aduse un prim articol remarcabil pentru o propunere, ce o face. În general este temere basată, că purtătorii, de matricule, noii *„matriculanți"* vor avè misiune și mare predilecție pentru a schimonosí spre ungurie numele *românești*. Cum s'ar preveni și încunjurá acest rĕu? — este o întrebare pre care fie-care român trebue sĕ și-o pună. Unii au credut, că au rĕspuns bine la întrebare propunênd că micuților noi născuți se le pună nume *naționale* și *străbune*, ca *Mircea*, *Dragoș*, *Iancu*, *Trandafir* etc. . . . sau *Traian*, *Romul*, *Cornel*, *Liviu* etc . . În sensul acesta a scris *„Foaia Poporului"*. Propunerea e bună, dar' nu satisface nici pe departe. Odată pentru că nu numai în matricula botezaților se vor puté face schimonosiri, ci și în a *cununaților* și a *morților*; a doua pentru-că principala și *păgubitoarea* schimonosire se va face nu în numele de botez, ci în *numele de familie*. Numele de botez *pot* fí traduse în ori-ce limbă, fără a puté dice că-s schimonosite, numele de familie înse nu-i *iertat* sĕ fie schimbate nici măcar cu o literă! Ear dacă totuși se schimbă, aceasta e o schimonoseală urîtă, care poate avè și urmări grave. De acestea trebue dar' sĕ ne îngrigim.

„Sĕ ne păzim — dice „F. d. D." — ca mai ales numele de familie sĕ nu fie schimonosit, sĕ nu fie ungurisat.

Căci, dacă acesta schimonosit și ungurisat va fí, așa că din: *Popa*, face-vor *Papp*; din *Câmpian*, face-vor *Mezei* din *Păcurar*, face-vor *Pakulár* și așa mai departe, atunci nu mult vom ajunge și dacă ne vom pune nume străbune și naționale, căci schimbá-levor ei și pe acelea, ori și cum, numai pe ungurie sĕ sune; așa facevor din: Arcadie, Árpád, din Aurelia, Aranyka și așa mai departe.

Ca sĕ putem scăpá de acestea, spunem, drept călăuz cuvêntul nostru, și bine va fí dacă în toată vremea va fí urmat:

De câte-ori siliți vom fí sĕ mergem la purtătoriul matriculelor de stat pentru noi sau pentru copiii nostri, totdeauna sĕ mergem mai întâiu la preotul nostru și sĕ-l rugăm, ca sĕ ne scrie curat și cetej numele, atât cel de familie, cât și cel de botez și astfeliu pregătiți apoi, sĕ ne presentăm purtătoriului de matricule. Când acesta ne va întrebá de nume, drept rĕspuns sĕ-i arĕtăm hârtia primită de la preot și sĕ-i spunem, că așa precum este acolo scris, sĕ ne scrie și el în protocoalele lui, căci numai acela e numele nostru adevĕrat, altcum nu-l vom cunoaște de al nostru".

Recomandăm atențiunei această propunere.

Străinătate.

În Bulgaria e liniște. (S o f i a, 12 Septembre.) Coresp. Politică raportează, că de la re'ntoarcerea lui Ferdinand a întrat o uimitoare liniște nu numai în conducerea politicei interne, ci și în a celei esterne. Aceasta liniște probabil va ținé până la întrunirea sobraniei. În cât pentru raporturile Bulgariei față cu Rusia devine tot mai generală părerea, că regularea acestora e tot atât de îndepartată de țintă ca și mai nainte. Clarificarea acestei cestiuni se poate așteptá numai de la sobranie, căreia deputațiunea 'i va raportá despre re'sultatele obținute la Petersburg. Ținuta guvernului încă denotă, că nici dînsul nu crede posibilă împăcarea sub condițiuni acceptabile. — Nu se poate trage la 'ndoială, că curentul ruso-fil a perdut mult din putere atât la opiniunea publică, cât și la cercurile conducĕtoare.

Episcopii contra socialismului. (B r u x e l l a, 12 Septembre.) Episcopii bulgari au edat o pastorală colectivă, în care numesc socialismul operă diavolească și îndeamnă preoțimea și pe credincioși, ca sĕ procedă cu puteri unite contra vrășmașilor bisericei, regatului și statului.

Reforma legei electorale în Bulgaria. (S o f i a, 12 Septembre.) Ministrul-president *Stoilov* are de gând sĕ introducă o nouă lege electorală, prin carea sĕ fie mai cu efect asigurată libertatea voturilor. În scopul acesta a recercat nu de mult pe toți prefecții sĕ-și deie părerea, cĕ ce modificări ar fi de lipsă în actuala lege electorală, ce lacune are, prin ce mijloace s'ar puté asigurá la alegeri liniștea și ordinea, și cum s'ar puté scutí alegĕtorii de influințare atât din partea singuraticelor partide, cât și din a autorităților? — Ministrul-president recomandă prefecților, ca în privința tuturor acestora sĕ ceară părerea representanților districtuale și a primăriilor comunale, ear' despre resultat sĕ-i facă raport. Ministrul intenționează sĕ presinte sobraniei noua lege electorală încă în decursul sesiunei viitoare.

Revoluțiunea din China. (L o n d r a, 12 Septembre.) Din Shangai se raportează, că în provincia Kiangsu revoluțiunea ia dimensiuni tot mai mari. Insurgenții au luat în posesiune 11 orașe. În sferele guverniale din Peking acum se ocupă serios cu gândul, ca *spre suprimarea revoluțiunei sĕ chieme în ajutoriu pe Rusia*. Până când ocârmuitorii înse 'și bat capul cu aceasta problemă, persecutarea și masacrarea supușilor străini curge strună.

Poarta și cestiunea armeană. (L o n d r a 12 Septembre). După-cum spune o telegramă, din Constantinopol a lui *„Daily News"*, Poarta s'a resolvat sĕ accepteze planul de reforme pentru Armenia, propus de marile puteri.

Clement și Zancov. (S o f i a, 12 Septembre.) Metropolitul Clement a făcut adi o visită lui Zancov. Visita aceasta are cu atât mai mare importanță, cu cât se știe, că metropolitul Clement în timpul din urmă lucră într'acolo, ca *toate partidele bulgare sĕ se împreune pentru a esoperá modificarea* §-ului 38 al constituțiunei.

Procurorul Gozsdu la vênat.

Corespondență particulară.

Alibunari, 9 Septembre n.

(Cum se studiază procesele politice. — Procurorul și Kajtár pașa. — Vênătoare cu haită. — **Procurorul Gozsdu a împușcat doi oameni.** *— Detaiuri.)*

Procurorul regesc din Timișoara studiază procesele politice la amicul sĕu Kajtár-pașa de Alibunari. De sine înțeles, pe lângă studii mântuitoare de „patrie" procurorii se ocupă și cu distracții; nu e vina victimelor, dacă aceste distracții devin funeste. Este ursita omului ce se avêntă în regiuni superioare a cădè adesea în noroiu. Nu importă înse, „patria" sĕ fie mântuită, pentru succes un sĕrman de pitpalac poate și — perí. Procurorul Gozsdu are marele avantagiu a dispune de statistice din cari poate îmbetá lumea cu apă rece. Pentru rechisitorul apropiatului proces politic înse de sigur nu va recurge la statistică ingrată, ci-și va luá de basă impresiunile culese din vênătoriile de pe aici și cu înfloritul sĕu stil beletristic va stoarce admirațiunea juriștilor, de cumva înainte de redactorii „Dreptății" nu va ajunge însuși — pe banca acusaților.

După ce Kajtár-pașa de Alibunari prin mulcte horende în bani, stoarse de pe sermanii proprietari de câni cu o iritațiune incompatibilă cu posiția sa, a prefăcut pășunea și țarina comunei Alibunari în grădină de vênat, dreptul căreia l'a esarendat cu 45 fl. contra unui ofert de 60 fl. — arangiază vênătorii aristocratice angagiându-și de mânători copii de român. O astfeliu de vênătoare a fost arangiată și în 5 Septembre a. c., cu care ocasiune procurorul Gozsdu a greșit tirul și în loc de pitpalaci a împușcat pe copilul Dimitrie Boariu și pe proprietarul din Elemér, Balás Iván. Starea vulneraților e periculoasă.

Procurorul Gozsdu trebuiă sĕ știe, că printrĕ cucuruze umblă și oameni, ear' oamenii nu sunt pitpalaci, fie chiar vênători sau mânători; apoi alicele nu merg pe poruncă „patriotică" ca procesele politice, și periclul nu se poate aplaná cu mită de 10 fl.

*

(Detaiuri. — Cele douĕ victime. — Încercări de mântuit.)

Corespoudentul nostru ne mai dă următoarele detaiuri:

Am întârdiat cu raportul din causă, că nu știam, că oare Gozsdu a fost nefericitul împușcătoriu, de oare-ce prima versiune sună la adresa lui Kajtár. *Boariu e vulnerat la ochiu și la ureche*, o alice i-a întrat în *limbă*; proprietariul *Balázs* e vulnerat earăși la un *ochiu și apoi la o mână*. Cest din urmă îndată a plecat a casă, ear' pe *Boariu l'au dus la Panciova în spital*. Eram în 5 Septembre n. la Panciova; reîntorcênd vĕd pe profesul arestului din Panciova și întrebându-l îmi spune că așteaptă pe Kajtár, că sĕ'l conducă la procurorul tribunalului. — Kajtár mergeă cu Gozsdu și cred că din Panciova s'a dus la Elemér, la vulneratul Balázs. Gozsdu a dat tatălui copilului 10 fl., acesta înse *nu i-a primit*. Nu știm sigur, mers'au copiii la vênătoare ca mânători cu învoirea părinților, sau ba?

Cronică.

Timișoara, 13 Septembre n.

Sfințirea școalei române ortodoxe din Bencecul-român. Duminecă în 8 Septembre n. s'a sfințit noul edificiu școlar, care a fost obiectul unei dorințe vechi esprimate de Românii din Bencecul-rom. Astădi ni-se înfățișează în fața sfintei biserici unu edificiu falnic, care face fală comunei noastre, pentru-că

---

seu și facênd pre copilă sĕ se apropie, începù a o întrebá din catechism. Cine te-a creat și te-a lăsat pre lume? Ce este și cum trebue sĕ fie creștinul? Apoi ii inspecționă toaleta, rochia, catrința, papucii etc. o ocără că e așa de puțin diligentă. O întrebá despre frații și surorile sale, despre tatăl seu și mamă să, 'i țenù o mică predicație despre necesitatea rugăciunei de seara și dimineața, despre iubirea lui Dumnedeu și despre datorința de-a serví lui. Toate conversările noastre încetară pentru a ascultá pre ale lor. Eu nu mai cunoșteam pre mica mea morboasă. Aceasta forță supranaturală, această auctoritate, această libertate de spirit, acest zel înflăcărat, acest copil de șesăspredece ani sĕ aibe puterea de a învĕță cu buzele sale murinde pre o sermană copilă despre datorințele noastre față de Ddeu și despre iubirea lui față de noi, aceasta dic mĕ pusese în uimire, așa ceva nu mai vĕdusem . . . Pre când ea îmbrățișă pre sermana sa favorită și 'i împărțí niște daruri și 'i dete și vre-o doi bani, pre atunci ochii nostri înotau în lacrĕmi. De alt-cum aceste erau ultimele fâlfâiri ale unei lampe ce se stinge. Seara am plecat, și nu putusem sĕ o mai vĕd, de cât cu unsprediece dile mai târdiu — în agonia.

(Va urmă.)

el are sĕ devină un focular de cultură românească pentru comuna noastra. Ací însemn, că edificiul e edificat în stil și după recerințele moderne cu o sală spațioasă de învĕțĕmânt, 2 chilíi pentru locuința învĕțătoriului, o cuină și cămară. Sala de învĕțĕmênt e provĕḑută cu toate recuisitele necesare — donate din tipografia reg. mag. de înaltul ministeriu de culte. Întregul ne înfățișează o zidire imposantă, la care într'una te-ai tot uità. Planul a fost făcut de ingineriul architect român, Paul Rozvanu din Arad, ear' meritul realisării lui compete părintelui Teodor Ioaneșiu din loc, care numai de 2 ani de când e în mijlocul nostru, cu zel neobosit, cu cuvêntul și cu fapta a contribuit la realisarea dorinței noastre de aproape 20 ani. Ací mai însemn, că edificiul a costat numai în bani — fără material 3000 fl. Ḑiua de 8 Septembre ca ḑi în care s'a consacrat școala, a fost o ḑi de adevĕrată sĕrbătoare pentru comuna noastră. La 6 oare dimineața 3 salve de tunuri anunțau începutul sĕrbătoarei prin oficiarea sfintei Utrenii. La 9 oare a urmat dumneḑeeasca Liturghiă, la care a pontificat părintele protopresbiter Dr. Traian *Puticiu* cu asistența păr. Ilie *Popescu* din Ianova și a păr. Teodor *Ioaneșiu* din loc. — După sfânta liturgiă — între sunetul clopotelor — am pornit toți într'o procesiune imposantă la școală, unde s'a sĕvĕrșit actul sfințirei. — Aici părintele protopresbiter îndeplinind ritualele prescrise și sfințind icoana „Pogorîrei Duchului sânt“ donată școalei de on. părinte Teodor Ioaneșiu, înaintea unui public numĕros a ținut o cuvêntare ocasională frumoasă, în care arată vrednicia comunei noastre bisericești și a factorilor ei, arată însemnătatea școalei și insistă asupra părinților sĕ-și trimită copiii la școală, care cuvêntare a obținut un efect simțitoriu. — Nu pot întrelăsă a nu mai adauge ací, că cântările lithurgice au fost esecutate cu precisiune de corul vocal din Ianova sub conducerea domnului George *Urosiu*, dar' cu durere trebue sĕ constat, că coriștii n'au fost provĕḑuți cum se cuvine, din causa că neștiindu-se cu siguritate ca vor participà, nu s'au făcut disposițiunile de lipsă pentru încuartirarea lor. — *Bencecanul.*

Călĕtoria profesorului Weigand. Ni-se scrie din *Mehadia*: În 8 Septembre n. profesorul Weigand a făcut o escursiune și la *Corneareva*, în scop de a face și aici studii filologice cu privire la limba română. Și ce sĕ vedi! De și preoții au fost avisați, credeți că l'a primit cineva, ori găzduit. Păcat că în comuna aceasta puternică de 4500 suflete, așa preoți pr. . . . . . avem. Ce și va fi închipuit dr. Weigand despre acesti preoți, nu știu, dar' știu sigur că numai bună părere n'a putut sĕ-și facă despre dînșii. Oare nu e timpul suprem, ca consistoriul sĕ îngrijiască, ca sĕ vină alt preot harnic în aceasta comună? Cel mai bĕtrân nu mai poate funcționà, e neputincios, și zădărnicește și ceea-ce ar fi de făcut, și el se înțelege, nu se mișcă. Și se mai închină ambii regulat ḑilnic și sântului spirt. Vĕ mai spun și aceea, că aici în zadar cauți după „Dreptatea“ ori „Tribuna“, de și comuna e puternică, și oamenii în stare bunișoară, se înțelege că nici preoții nu le au, afară de foaia poporală. Neprimit și negăzduit i-au mai stat și gendarmii pe la spatele profesorului Weigand, ca vedi bine, sĕ nu se pericliteze patria prin studiile sale filologice. Mai știu și aceea, că notarii toți au căpĕtat îndrumări, ca sĕ-i controleze activitatea, că ar fi mare socialist și mai câte toate. Eri profesorul Weigand a plecat de aici la Orșova și cred, că va fi mult mai bine primit de cât pe aici, afară de comuna Iablanița, unde e harnicul preot Tatucu. *Unul de lângă Mehadia.*

Tenorul Vassiliu premiat. „*Unirea*“ din *Craiova* scrie: Din sorginte sigură aflăm că composiția d-lui *Vasiliu* „Dorul Româncei“ cuvinte de dl P Vulcan, a fost premiat cu premiul I la concursul liric din Catania (Italia). — Felicităm.

Pulvere de pușcă fără fum. Guvernul român a decis provederea armatei cu pulvere de pușcă fără fum. Din scopul acesta a și procurat de la o fabrică germană 60.000 chlogr. de prav. Totodată firma aceasta s'a obligat și la aceea, că în decurs de șease luni inclusive, va ridicà și o fabrică în România, carea de ací încolo va avè sĕ provadă armata cu materialul necesar. Fabrica va fi probabil în București.

Soldați români prisoneri la Unguri. Sub titlul acesta scrie „Naționalul“: Se ḑice că un numĕr de 12 soldați români sub comanda unui sergent, fiind de pază la pichetul Galbeni do la frontieră, județul R.-Vîlcei, au fost prinși de unguri și duși la casarmele de dincolo de graniță. — D. Colonel Săgărceanu a plecat în anchetă.

Honveḑi ucigași. „Gazetei Transilvaniei“ i-se relatează din Gherla următoriul cas de barbarie:

„În 7 l. c. honvedii de aici cu alți honveḑi de la *Turda* se suiră pe tren ca sĕ plece la manevre. Trenul însĕ a întârḑiat până după mieḑul nopței. Seara pe la 9 oare honveḑii s'au coborit din cupee, au beut la o cârcimă în o parte a orașului numită *Galia*. Un român, care erà păzitoriu de noapte, cu numele Gavriil Raț, li-a ḑis cu cuvinte blânde, că au trecut 9 oare, sĕ se retragă în cupee. Curênd după asta honveḑii se luară cu fuga după un alt român, care locuiă în curtea celui dintâiu. Gavriil Raț, care în acest timp se află la cină, a eșit atunci din casă, ca sĕ vadă, ce se întêmplă în curtea sa. *Honveḑii, vĕḑêndu-l, fără ca românul sĕ le fi ḑis o vorbă,* se aruncară asupra lui. Un sergent dete comanda strigând: „*vágjad, az oláh istenét*“, *ear' honveḑii cu pari tocară în cap pe român. Nevasta acestuia, vĕḑêndu-și bărbatul căḑut jos, l'a acoperit cu trupul sĕu,* ca sĕ nu'l mai poată loví în cap. *Au bătut'o însĕ rĕu și pe ea; după aceea au bătut pe mama lui Raț. Pe un vecin, care venise sĕ-i scoată, de asemenea l'au bătut grozav.*

Toți locuitorii din partea aceea a orașului fugiră înspăimêntați pe deal, ear' **honveḑii au început a sparge ferestrile românilor,** așa că, de nu veniá patrola curênd, honveḑii unguri din Turda, după cum se aude, *aprindeau casele.*

După suferință crâncenă de 12 oare Gavriil Raț si-a dat sufletul.“

Suntem foarte curioși sĕ vedem ce vor face mai marii cu acesti sĕlbatici „honveḑi“, cari în loc sĕ apere patria omoară cetățenii.

„Ardealul“ — nimicit. Autoritățile vamale au detras debitul postal cărții lui Slavici intitulată „*Ardealul*“. Tribunalul regesc aprobând această procedură, a și confiscat'o și a ordonat nimicirea ei. Sentința s'a notificat atât ministeriului de interne, cât și celui de comerciu. Causa confiscării a fost? Periclitarea ideii de stat, căci cartea agită (?) contra ei.

„Piccola Maria“. „*Timpul*“ scrie:

„Aflăm cu multă părere de rĕu încetarea din vieață a nepoatei d-lui Robert *Fava*, Maria *Antoinetta Vezani*, care, după o grea suferință, a sucombat la Câmpina, în etate de șease ani și jumĕtate.

Ne asociăm și noi la durerea fără margini a întristaților părinți și le trimitem sincerile noastre complimente de condoleanță.“

La aceasta știre un redactor al nostru adange următoarele: După ce d. *Fava* se stabilise în București, stimata sa soție încă s'a dus acolo. În trecere prin Pesta am fost norocos sĕ o întâlnesc. Ea erà însoțită de o mică copilă, *Maria*, o copilă blândă și foarte isteață, inteligentă. Ea-mi atrase deosebit atențiunea și părea că me înduioșez auḑind, că așa de mică 'și părăsește patria insoțind pe unchiul și mătușa sa în țeara Românilor. După ce s'a dus la București, primind o epistolă de la d. *Fava* m'a surprins o notă pe dosul scrisorii. Erà o scrisoare copilărească. *Maria*, pre care eu o numiam „la piccola“, ținea sĕ-mi mulțămiască pentru niște nimicuri, ce i-am dat în Pesta. Știrea despre moartea ei mĕ surprinde și pare ca o jertfă inocentă pentru causa noastră. Fie aceste șire dedicate memoriei ei.

Parastas. În biserica parochială gr. cat. din Fabricul-Timișoarei s'a ținut aḑi părăstas pentru *Alexandru Dobra*, primul episcop al diecesei Lugoșiului. Parastasul a fost celebrat de părintele Georgiu *Trăilă* paroch, cu asistența lectorului Iacob *Nicolescu.*

„Prințul Bethlen“. Președintele Kultur-egylet-ului contele Gavril Bethlen a voit sĕ facă în vara aceasta cura lui Kneipp în Wörishofen; dar' — un brav bavarez l'a alungat de acolo cu un — stindard negru-galbin. Istoria se povestește astfel: proprietariul casei auḑind că-și trage originea dintr'o familie de prinț, a pus pe locuința contelui un stindard *negru-galbin.* Oaspeții maghiari s'au scandalisat de acest fapt și au dat năvală asupra proprietariului, întrebându'l: „Într' acui onoare ai pus acest stindard?“ „Într' acui onoare? Ce întrebare curioasă. În onoarea contelui Gavril Bethlen, care e din viță de prinț!“ Această distincțiune a bavarezului a adus în confusie pe contele maghiar și încă în ḑiua aceea a părăsit Wörishofen. — Româncște am ḑice: A fugit ca ucigă'l crucea de tămâie.

Aniversarea „Griviței“. La 30 August st. v., fiind aniversarea luărei Griviței, un serviciu divin s'a oficiat la Metropolie în București, la oarele $10^1/_2$ în presența representanților autorităților civile și militare. O companie din regimentul 6, Mihaiu Viteazul, a dat onorurile cuvenite în curtea Metropoliei. S'au oficiat pentru această sĕrbătoare națională servicii divine în toate bisericele din România.

Din societăți.

Convocare. *Reuniunea cercuală a învĕțătorilor gr. or. români* din inspectoratul Șiriei își va ține ședința procsimă în Têrnova la 30 Septembre n. 1895 în școala învĕțătoriului de acolo Ioan Crainic, pre lângă următoriul

Program:

Înainte de amiaḑi.

1. Participare în corpore la chiămarea duchului sfânt, ce se va ține în biserica din Têrnova dim. la 8 oare.
2. Participare la prelegerea practică ținută de învĕțătorul Ioan Crainic.
3. Reflecsiuni asupra prelegerei ținute.
4. Presentarea operatelor din „Legendar și gramatică“ și esmiterea unei comisiuni censurătoare.

După amiaḑi.

5. Raportul biroului.
6. Discusiuni asupra cestiunilor școlare.
7. Propuneri și interpelări.
8. Staverirea locului adunărei viitoare.

Alexiu Doboș president. *Iuliu Grofșorean* notariu.

Literatură, artă și știință.

„Merceologia“, de prof. Vlaicu.

A apărut „*Merceologia și Technologia*“ pentru școalele comerciale, profesionale și studiu privat de prof. Arseniu *Vlaicu*, Brașov, tipariul tipografiei archidiecesane din Sibiiu. Acest op de o netăgăduită valoare și unicul în felul sĕu în limba română, se estinde pe 895 pagini, format 8º mare și cuprinsul e împărțit astfeliu:

Prefață. Noțiuni generale. — A) *Mărfuri din regnul vegetal.* [a) Rădăcini; b) Trunchiul plantelor; c) Scoarțele; d) Lemnul; e) Frunḑele; f) Flori și fructe.]

B) *Mărfuri din regnul animal.* (Mărfuri comestibile; materii textile și de îmbrăcăminte; părți animale cu diferite usage; grăsimi și alte secrețiuni animale; materii colorătoare animale; gunoiuri animale).

C) *Mărfuri din regnul mineral.* (Substanțe de luminat și de încălḑit; cimente naturale; mărfuri de lut arse, și sticla; materii de scris și desemn și colori; petri cu diferite întrebuințări; petri scumpe; metal și miage; producte chemice; gunoiuri morganice).

Întregul op, după-cum se vede și din numire, este alcătuit din 2 părți: *Merceologia* și *Technologia.*

Merceologia este studiul *originei, producțiunei, proprietăților esențiale fisice și chemice, indiciilor de veritabilitate și bunătate,* precum și *mijloacelor* de a stabili aceste calități și de a descoperi *alterațiunile* și *falsificațiunile* mărfurilor.

Technologia este știința, care are de object istoria și descrierea tuturor procedurilor industriale și de artă, cari se aplică la fabricațiunea mărfurilor.

Autorul, pentru o mai mare înlesnire și pricepere a împreunat aceste 2 părți așa, că descriind un articol de comerciu, o marfă, o descrie atât din punctul de vedere al Merceologiei, cât și al Technologiei, — astfel la fiecare articol putem observá ordinea următoare: Originea, Stările naturale, Composițiunea, Istoricul, Producte generale, producte speciale, Întrebuințarea, Sorte comerciabile, Alterațiunile, Falsificațiunile, Modurile de importațiune și esportațiune și Tipurile comerciale.

Fiind observată aceasta ordine la fie-care articol, cetind, noi cunoaștem articolul respectiv în toată întregitatea lui. N'avem trebuință a mai consultá diferitele științe auxiliare, prin ajutoriul cărora putem cunoaște toate proprietățile mărfurilor — nu, pentru-că în valorosul op găsim totul. Ba ce e mai mult, studiind mărfurile, așa după cum sunt ele, descrise în opul de față, noi ne completăm și cunoștințele din: Istoria naturală, din Fisică și Chemiă, din Geografia comercială și din alte științe, cari sunt folosite de autor ca științe auxiliare pentru a face posibilă și mai cu înlesnire apropierea studiului mărfurilor.

La toate aceste calități eminente ale opului de față, se mai adaugem o limbă românească bună, curată și aleasă, vom afirmá, în cea mai bună credință, că prin munca savantului profesor A. Vlaicu, literatura didactică românească, a câștigat foarte mult — ba putem afirmá că apariția opului „*Merceologia și Techneologia*“ însemnează un grandios pas înainte, pe terenul comercial și industrial, de altcum atât de sĕrăcăcios la noi românii.

Cu altă ocasiune, cerênd permisiunea autorului, ne vom permite a reproduce un articol de comerciu, descris în scopul acesta, pentru a dá o probă eclatantă, despre modul cum sunt descrise mărfurile în cartea Dlui Vlaicu.

De astă-dată amintim, că ea se poate procurá prin libräria Nicolae I. Ciurcu, Brașov și costă 5 fl.

Invitare la abonament.

Cu *1 Septembre st. v.* se începe nou abonament lunar, la care invităm publicul românesc.

Prețul de abonament la diariul »*Dreptatea*« **s'a redus de la 12 la 10 fl. pe an.**

Manținênd ținuta noastră cea vechiă, calmă, solidă și objectivă întru toate, susținênd toate legăturile noastre ca și până acum vom dá în mâna cetitorilor nu numai diariul celor mai proaspete informațiuni, ci și cel mai eftin, cel mai ușor de abonat.

Cât despre timpul apariției, »Dreptatea« apare în fie-care di de lucru la amiadi.

Prețurile de abonament:

Pentru monarchiă:

Abonamentul anual costă	fl. 10·—
„ semestral	„ 5·—
„ treilunar	„ 2·50
„ lunar	„ 0·85

Pentru România și străinătate:

Abonamentul anual costă . . .	Frci 37·—
„ semestral	„ 18·50

Abonații vechi sunt rugați a se provocá la numĕrul sub care au primit până acum foaia, ori sĕ lipească adresa pe cuponul mandatului.

Abonenții noi sunt rugați a scrie adresa corect și legibil.

Abonamentele se fac mai cu înlesnire prin m a n d a t e p o s t a l e. Domnii abonați sunt rugați a însemná pe cuponul mandatului timpul pentru care trimit abonamentul.

Amintim și la acest loc, că diariul nostru se va trimite numai acelor abonați, cari au s o l v i t î n a i n t e abonamentul și numai pe acel timp pe care au solvit.

Abonamentele se trimit la adresa administrațiunei diariului „Dreptatea" în T i m i ș o a r a, (Temesvár, Zápolyagasse,) Nr. 41.

Redacțiunea și Administrațiunea diariului „Dreptatea".

Bursa de Budapesta din 10 Septembre 1895.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000 (sc. de d.)	5%	123 50
„ „ „ „ 10.000 . . . . „	4%	—.—
„ „ coroane ung. . . . . . „	4%	99.50
Obl. căilor fer. orient. 1876 . . . „	5%	123.75
„ „ „ de stat, 1889, aur. „	4½%	129.—
„ „ „ „ „ arg. „	4½%	101.75
Obl. cu premii ung., din 1870, 100 fl. buc. . .		140.10
„ „ „ „ „ 50 „ „ . . .		110.—
Obl. de desdaun. regal., am., ung. (sc.de d.)	4½%	100.75
„ „ „ „ croate . . „	4½%	102.50
Bonuri rur. ung. . . . . „	4%	96.25
„ „ croate . . . . . . „	4%	97.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	143.75
„ hipot. croate, 100	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni 100		—.—
Datoria de stat. com., hărtiă, Mai-Oct. . .	$4^3/_{10}$	98.75
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	$4^2/_{10}$%	98.75
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul. . .	$4^2/_{10}$%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Nov. . .	$4^2/_{10}$%	98.50
Renta de aur austr. (sc. de d)	4%	122.50
„ în coroane		93.50
Datoria de stat austr. 1854. 250 fl.	4%	149.—
„ „ „ „ 1860. 500 „	5%	147.50
„ „ „ „ 1860. 100 „	5%	158.25
„ „ „ „ 1864. 100 „		193.—
„ „ „ „ 1864. 50 „		198.—
Obl. oraș. Budapesta 1890	4½%	100.15
Obl. c. fr. bulg.	6%	122 —
„ cu prem. sèrb. 100 fr.	3%	40.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	40.75
„ soc. p. reg. Temeș-Bega	5%	140.—

Monede.

Galbenul ccs. și reg. tesc.	5.95
„ „ „ verig.	5.92
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.93
„ de 20 franci	9.93
20 marce	12.25
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. și ung.	—.—
100 marce germ. în papir	61.25
„ „ „ de bancă pr. 31 Iuniu . .	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ 5%	100.76
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	101.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5½%	100.50
„ de credit ardeleană 5%	101.—
„ „ „ „ 4½% 40 ani . . .	99.—
„ „ „ „ 4½% 50 ani . . .	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.25
„ „ „ „ „ 5½%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4½% em. VI. .	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani . . .	—.—
„ „ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III emis 5%	102.25
„ „ „ „ IV emis. 4½% . . .	100.50
„ I. de credit din Timișoara 5% . .	102.—
„ I. „ „ „ „ 4½% . .	99.50
împrumut. băncii ung. hipotec. 4%	128.50

Sorțuri private.

Imprumutul oraș. Viena din 1874, 100 . . .	174.50
Sorțuri din Buda 40	60.—
„ „ „ (st. austr.) 40	61.—
Sorturi reun. „Jó-sziv" 2	3.30
„ „ „ (st. austr.) 5	3.50
„ crucea roșie 5	12.—
„ „ „ (st. austr.)	12.50
Obligațiunile basilicei 5	9.75
„ „ (st. austr.)	10.25
„ crucea roșie italian. 25 lire . .	12.75
„ „ „ „ (st. austr.) .	13.—
Instit. de cred. austr. 100	198.—
Crucea roșie austr. 10	19.—
Sorți Pálffy 40	59.20

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	170.—
„ pe acții Budapestană 100	129.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	98.—
„Hermes" intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumană 80	126.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu . . .	435.75
„ „ „ pe acții Budast. 50	55.—
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Iuliu	351.50
„ industrială I ung. 150	197.—
„ „ și comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu	112.50
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	116.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II emis. 15 Iuliu . . .	211.25
„ comercială ung. pestană 500	1132.—
„ com. și industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt și zarafiă ung. 400 K. . .	—.—
„ „ „ „ „ 15 Iuliu . . .	209.—
„ austro-ungară 600	1000.—
„ „Unio" 200	—.—

Prețurile bucatelor din piața Timișoarei.

De la 10 Septembre 1895.

După notările societății „Lloyd" din Timișoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chil. per 100 chil.	5.85—5.90
Grâu, greutatea cualit. 79 chil. per 100 chil.	5.90—5.95
Sĕcară, greutatea cualit. per 100 chil.	4.60—4.70
Orz, greutatea cualit. per 100 chil.	6.00—6.10
Ovĕs, venturat per 100 chil.	6.40—6.50
Cucuruz, nou per 100 chil.	5.70—5.75

Têrgul de producte pe termin.

Grâu Sept.-Oct. . . în bani per 100 kgr.	6.69	și	6.71
Grâu la Mart.-Apr. „ „ „ „ „	7.05	și	7.06
Grâu Maiu-Iuniu . „ „ „ „ „	—.—	și	—.—
Sĕcară la Sept.-Oct. „ „ „ „ „	5.06	și	5.07
Porumb Maiu-Iuniu „ „ „ „ „	6.13	și	5.15
Porumb Iul.-Aug. . „ „ „ „ „	5.07	și	5.09
Porumb Aug.-Sept. „ „ „ „ „	5.08	și	5.10
Ovĕs la Sept.-Oct. „ „ „ „ „	5.87	și	5.89
Ovĕs la Mart.-April „ „ „ „ „	—.—	și	—.—
Rapiță Aug.-Sept. . „ „ „ „ „	9.45	și	9.50

Têrgul de producte diverse.

(Prețul per 100 kilograme.)

Specia	Cursu Bani	Cursu Marfa
Semênță de trifoiu luțernă ung. nouă .	52.—	56.—
Semênță de trifoiu roșiă nouă	62.—	67.—
Oleiu de morcovi duplu rafinat	28.—	29.—
Turte de oleiu Rapiță	5.—	5.25
Unsoare de porc, pestană	48.—	48.50
Unsoare de porc din provinciă	—.—	—.—
Clisă nouă, uscată la aer, I-a	—.—	—.—
Clisă de masă, 4 rude	43.50	44.—
Clisă de masă, 3 rude	46.50	47.—
Clisă afumată	48.50	49.—
Sĕu sĕmburos	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, cual. uscit.	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 100 drb . .	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 85 drb . .	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, drb . .	—.—	—.—
cu termin per 50 0kgr. în saci, 100 drb	10.75	11.25
cu termin per 500 kgr. în saci.	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb	16.25	16.70
cu termin per 500 kgr. în saci,	9.75	10.—
cu termin per 500 kgr. în saci, 100 drb	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb	16.25	16.50
Lecuar de prune slavon	11.50	12.50
Lecuar de prune sêrbesc	10.50	11.—
cu termin slavon	13.75	14.—
cu termin sêrbesc	12.75	13.—
Miere brută	—.—	—.—
Miere galbină, destilată	32.—	33.—
Ceară din Rosenau	152.—	155.—
Ceară slavonă	—.—	—.—

Têrgul de producte din Budapesta.

(Prețurile de la 10 Septembre 1895.)

Specia	Cualitatea	Prețul per 100 kgr. de la	Prețul per 100 kgr. până	Cualitatea	Prețul per 100 kgr. de la	Prețul per 100 kgr. până
Grâu Bănațan vechiu . .	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bănațan „ . .	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bănațan „ . .	78	6.60	6.65	79	6.70	6.75
Grâu Bănațan „ . .	80	6.75	6.80	81	—.—	—.—
Grâu de la Tisa „ . .	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Tisa „ . .	76	—.—	—.—	77	6.55	6.60
Grâu de la Tisa „ . .	78	6.75	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Tisa „ . .	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu Bpestan „ reserv	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bpestan „ „	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bpestan „ „	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu Bpestan „ „	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de la Alba „ . .	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Alba „ . .	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu de la Alba „ . .	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Alba „ . .	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de Bacica „ . .	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de Bacica „ . .	76	—.—	—.—	77	6.60	6.65
Grâu de Bacica „ . .	78	6.70	6.75	79	6.80	6.85
Grâu de Bacica „ . .	80	6.85	6.90	81	—.—	—.—
Secară nouă, pr. .	70—72	5.05	5.10	—	—	—
Orz nou	60—62	—.—	—.—	de nutrețiu		
Orz nou	62—64	—.—	—.—	de vinars		
Orz nou	64—66	—.—	—.—	de bere		
Ovĕs vechiu	39—41	6.85	7.20	—	—	—
Ovĕs nou	39—41	—.—	—.—	—	—	—
Porumb vechiu	75	5.05	5.10	străin		
Porumb nou	73	4.75	4.80	—	—	—
Porumb vechiu	—	—.—	—.—	Bănățan		
Porumb nou	—	—.—	—.—	—	—	—
Rapiță nouă	—	—.—	—.—	Bănățan		
Hirișcă vechiă	—	—.—	—.—	—	—	—

S'a tipărit în tipografia Heinrich Uhrmann în Timișoara.